

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 211. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1912. szept. 18.

Az első vihar.

Csak folytatása következett tegnap a képviselőházban annak, a mit a nyár elején abban hagytak.

Az ellenzék beváltotta fenyegetését s olyan vihart csinált a parlamentben, a minőt csak egy elkésredett sokaság rendezhet lobogó haragjában.

Verekedés, füttyölés, trombitálás, rendőrség, kézen-lábon megmarkolásza kihurcolt képviselők, ordítás, szidalmazás — ebből állott ki a képviselőház tegnapi ülése. Ülés? Nem volt az ülés, hanem egy végtelenül szomorú kép a magyar történelemből.

Két jelenet adja meg az emberek lelkének igazi képét egyik és másik oldalon.

Egy rendőrnek parancsot adnak, hogy vezesse ki az ellenzéki képviselők valamelyikét. A rendőr vigyázz állásba vágja magát, tiszteleg és kijelenti, hogy ő, mint magyar ember, magyar képviselőhöz nem nyul.

Letartóztatták és bizonynyal elcsapják. Lehet, hogy családos ember. De ment előre azon az uton, a melyet lelkiismeretével megegyeztetetőknek tartott.

A másik jelenet: egyik képviselő szivgörcsök közt összeesik. Tisza István hidegen kiadja az utasítást, vigyék haza, érzégsnek nincs helye.

Forró, indulatos lelkesedés az egyik oldalon, ridegség a másikon — ez a két elem nem fogja egymást megérteni talán soha.

Feltűnő, hogy a Justh-párt haragja miesoda elemi erővel zudult most Lukács László miniszterelnök ellen. Talán azt akarták megbosz-

szulni, hogy Lukácsban bizva, bontotta meg Justh valamikor a függetlenségi pártot és a koalíciót. Bizony akkor alaposan felült Justh a Lukács taktikájának. Ha hivei akkor is úgy érezték volna Lukács iránt, mint ma, talán most is Justh Gyula volna a Ház elnöke és a koalíció ülne a miniszteri székekben...

Ez a gondolat is belejátszhatott abba az irtózatos haragba, a mely tegnap a képviselőház egyik legviharosabb ülésén végigtombolt és fog még tombolni, ki tudja meddig?

Az bizonyos, hogy az efféle jelenetek, mint a minők tegnap kezdetüket vették, nem használnak senkinek, a parlamentárizmusnak legkevésbé. Be kell látni mindenkinek, hogy ilyen körülmények közt azok a félrendszabályok, a melyekkel a nyár folyamán békítési kísérleteket próbáltak tenni, nem érnek semmit. Rendőrökkel sem lehet a képviselőházat megrakni. Itt két út van: vagy megadni az ellenzéknek a követelt elégtételt, vagy megkérdezni az országot.

A szemben álló ellenségek közt ne a trombita és a rendőrkard legyen bíró, hanem a nemzet.

*

Tudósítónk jelentése a következő:

Az utca.

Fél kilenc. A parlament környékén az utca kezd élénkülni. A Ház képviselői bejárata előtt kisebb csoportok állanak és kíváncsian megbámulják a nagyobbára kocsin érkező kormányparti honatyákat. Megjelennek lassan a pincében permanenciában levő rendőrök közül is vagy huszan és kettes-hármas csoportokban cirkálnak az Országház körül.

Képek a folyosóról.

Dél előtt fél kilenc órákor még néptelen volt a folyosó.

Lassan-lassan gyülekezni kezdtek a képviselők is. Előbb a baloldal lett népes. Először érkezett Batthyány Pál gróf és szíves örömmel üdvözölte a néhány jelenlévő hirlapíró.

— Gróf ur meg van még a jó füttyölője? kérdezte munkatársunk gróf Batthyánytól.

— Hogyne, itt van a zsebemben, — válaszolta Batthyány Pál gróf és megmutatta erős hangú szirénsipjét.

Néhány perc múlva már sűrűbben érkeztek az ellenzékiek. Ivánka Imre, Vertán Etele, Fráter Lóránd, Bernáth Béla, Kelemen Béla és Holló Lajos.

Lassanként benépesedett a munkapárti folyosó is. Már háromnegyed kilenc órákor együtt volt a bihari gárda. A hosszú Nagy Sándor Láng Mihály báróval és Muzslayval járta be a folyosókat. Mindenhová bekukkantottak, majd a többi tizenöt-husz munkapártival bevonultak a terembe.

Ertsey Péter felment az elnöki emelvényre és megnyomta az új villamos csengőt. A haragnagyságu új csengő borzalmasan visszhangzott az üres teremben. Mikor a bihari gárda együtt volt, elvonult az elnöki fogadóterem elé, hogy testőrségül szolgáljon Tiszának, akinek szobája mellett különben is 15 marcona rendőregény őrökdi.

Még kilencere sem járt az idő és máris zajos volt az ellenzéki folyosó. Apponyi Albert grótot üdvözölték az ellenzékiek.

— Szinte csodálatos, hogy itt vagyok — mondotta Apponyi az egybegyűlt képviselőknek és újságíróknak. — Egészen megszoktuk arról, hogy parlament is legyen.

— Igen válaszolta Holló Lajos — és talán módunkban sem lesz megszokni.

Ekkor gróf Károlyi Mihály lépett a csoporthoz, karonfogta gróf Apponyi Albertet és félrevonult vele az egyik folyosói pamlagra.

— Lesz sip, trombita? — kérdezte Andrassy egy csoporttól.

— Minek? — válaszolta Zlinszky István. — Lehet lármázni sip nélkül is. A hangunk eleget pihent a szünet alatt. A mai ülés különben is rövid lesz, azt könnyen kilármázhatjuk. Holnap azután...

Tisza a Házban.

Tisza István gróf, a képviselőház elnöke, kilenc óra körül érkezett a Házba fia, ifj. Tisza István gróf kíséretében. Tisza

Grünfeld Fülöp (ezelőtt Erdős és Grünfeld cégben)

női divat salon, felöltő és szörme áruk

Bécsi directrice.

Bémer-tér, Deutsch ékszerész felett.

Telefon

egyenesen hivatalos helyiségeibe vonult, ahol mindenekelőtt hivatalos ügyeket intézett el, azután néhány párthívót fogadta, a kikkel a parlamenti helyzetről tanácskozott.

Az ülés kezdete.

Valamivel tíz óra előtt az ellenzék bevonul az ülésterembe és elfoglalja helyét. Százharman vannak jelen, eljöttek a vezérek majdnem kivétel nélkül. Az első sorokban ülnek: gróf Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, gróf Andrássy Gyula, gróf Zichy Aladár, Rakovszky István, Holló Lajos, gróf Batthyány Tivadar.

A munkapártiak még odakint vannak és csak tíz órakor kezdenek befelé szállingózni, előbb szórványosan, aztán megtelnek az első padsorok. A miniszterek közül gróf Serényi Béla és Székely Ferenc jöttek be elsőnek.

A karzatok rogyásig megteltek, az elnöki emelvényen szemben az első emeleten ismét gróf Tisza Istvánné foglalt helyet fiával, míg az elnöki emelvény fölött szintén az első emeleti karzaton Lukács Lászlóné jelent meg ezuttal először.

Tíz órakor bevonul a munkapárti fiatal-ság és megáll a jobboldali üveges ajtónál, Ez a jele annak, hogy gróf Tisza István közeledik. Minden ajtón betódul a munkapárt és a padsorok egy szempillantás alatt megnépesednek. Feketélik a Ház minden padsora s egyszerre csak feltűnik a jobboldalon az ajtóban gróf Tisza István. Egy éles „pfuj” kiáltás jelzi, hogy a terembe lépett. A jelszóra az egész ellenzék fölugrál, mint egy ember, a padok tetején teremnek valamennyien: *előkerülnek a trombiták, a füttyölők, az automobilsziránek, a kereplők* s egy pere múltán olyan fülsiketítő a zenebona, mint a juniusi emlékezetes napokon. Recsegnek a trombiták, süvitenek a sziránek, a füttyölők a fület hasogatják és a kereplők kattognak. Mintha ágyuk bömbölnének és husz fuvós zenekar egyszerre mást játszanék a legkülönbözőbb hangszereken. A munkapárt a megdöbentő zsvajra orkányszerű tapssal felel. A jobboldalon is felugrálunk helyeikről, mire az ellenzék még vesztebbül fujja a harsonákat, a sipokat, a sziráneket és forgatja a kereplőket.

Igy tart ez percekig, gróf Tisza István meg sem szólalhat.

Tisza újból elővesz egy iv papirost s látszik, hogy a gyorsiróknak akar diktálni. Azok fölállanak, az elnöki emelvény felé fordulnak és jegyezni próbálnak, de mindjárt intenek is, hogy egy szót sem hallanak, Tisza leteszi a papirost s megrázza a csengőt. Ekkor az ellenzék még kétségbeesettebben fujja a trombitát. A láрма feneketlen, még a maga szavát sem érti az ember. Tisza ismételve beszélni próbál, megrázza a csengőt, de valahányszor a baloldalon észreveszik, hogy szólni akar, még siketítőbb a láрма.

Szidalmak Tisza és Lukács ellen.

Justh János a padra állva kiáltja a miniszterelnök felé: Gyáva, gazember!

Pozsgay Miklós megismétli ezt és hozzáteszi: Kötelet a nyakára!

A munkapárt lelkesen tapsol és ünnepli a miniszterelnököt, az éljenzés egy pillanatra sem szünetel, így akarják a jobboldalról elnémitani az ellenzék lármáját. De az ellenzéken csak tovább füttyülnek, trombitálnak, gróf Tisza István hiába rázza a csengőt. A zaj nem ül el.

A borzasztó ordítás és kiabálás mind-egyre tart. Olykor kihallik Justh János hangja, aki Tisza felé kiáltoz:

— Te gyáva gazember! Piszkos hazaáruló!

Felugrik helyéről Mezőssy Béla is és valamit kiált Lukács László felé. Ebben a pillanatban az egész baloldal megsokszorozza a lármát:

— Hazaáruló gazember, ordítja száz torok.

Feláll Nyegre László jegyző, egy nagy iv papirosról valamit olvasni kezd.

— A királyi kéziratot olvassák a hitványok, kiáltják az ellenzéken. Pfuj bitangok!

Majd ismét Lukács ellen fordulnak, Justh János és mások a legsértőbb kifejezéseket kiáltják felé. Ilyenféléket: Kötelet a nyakára.

Dulakodás.

Egy pillanatra ugylátszik, hogy eddig a képviselőházban soha nem látott jelenetek fognak lefolyni, Gróf Károlyi Mihály Tisza Istvánt figyeli, aki ismételten mond valamit a gyorsirók felé hajolva. Egy pár pillanatig ott áll gróf Károlyi a gyorsirók előtt, farkaszemet néz Tiszával, azután a Ház asztala mellett körülhaladva, hirtelen elhatározással Lukács László miniszterelnök felé indul.

Hirtelen a munkapártiak közül 10—15-en fenyegetően utját állják Károlynak, aki közük akar furakodni. A szélsőbaloldalról a padokat keresztülugorva a terem közepére rohan Justh János s Károlyi Mihály mellé áll, ugyancsak melléje fut Mezőssy Béla, Szmrecsányi György, Fráter Lóránd és Zlinszky István, vissza akarják szorítani a munkapártiakat. A függetlenségek közül számosan a padok tetejére állnak. Közülük valaki erős hangon Justh János felé kiált:

— Vigyázzatok, az akasztófárávalók revolvereket vettek elő.

A kavardásban ott van Muzsa Gyula, aki Zlinszkyvel viaskodik. Zlinszky ugyanis megakarja rohanni a munkapártiakat, mert azok Károlyi Mihályra készülnek támadni. Gróf Károlyi egyre előre akar menni, hogy Lukácshoz juthasson. Többen a munkapártból utját állják. Héderváry Lehel, Zlinszky István s a munkapártiak között formális dulakodás és verekedés támadt.

Gróf Tisza az elnöki székből előre hajol és figyeli a verekedést. Az általános izgalom közben egyszerre csak hátrafordul Frey Já-

nos néppárti képviselő és izgatottan a baloldal felé kiált:

— Szacelláry revolvert fogott gróf Károlyira!

Általános az elszörnyűködés, mindenki előre tódul, hogy a terem közepére juthasson.

A dulakodókat végre gróf Andrássy Gyula, gr. Pallavicini és Esterházy grófok szétválasztották. Mezőssy, Zlinszky odasiettek Lukácshoz és szinte a fülébe ordították:

— Te esaló, gazember, miért nem mondasz le, te gazember! Te vagy az ország legnagyobb csalója!

A előadói emelvényen.

Ott áll Nagy Sándor és kihívóan nézi az ellenzékét. Ekkor Kovácsy Kálmán lutheránus pap, ugyanaz, a ki a nyári ülések egyikén elátkozta az egész Tisza-családot, zsebre tett kezekkel fölmege az előadói emelvényre. Magas, erős alakja megdöbbenést és szenzációt kelt, a mint láthatóvá válik az elnöki dobogó alatt közvetlenül gróf Tisza István előtt. A munkapártiak egy pillanat alatt fölrohannak az előadói emelvényre.

Nagy Sándor mögött ott teremnek: Vojnits Sándor, báró Vojnits István, Pál Alfréd és mások. Vojnits kérlelni kezdi Kovácsyt, hogy hagyja el helyét. Az ellenzék padsorokban azt hiszik, hogy inzultálni akarják Kovácsyt. Erre a baloldalról is többen felsietnek Kovácsy mellé. Legelől Pozsgay Miklós, mögötte Mezőssy Béla, Hrabovszky, Fernbach Károly, Horvát Gyula és még igen sokan. Egy pillanatra úgy tetszik, hogy a két csoport ököre megy egymás ellen, de győzött a jobb belátás, mert a két gombolygó tömeg szétválik, jobbról is, balról is levonulnak az előadói emelvényről.

A Kossuth-nóta.

Negyedtizenkettőkor az ellenzék már kissé elfáradt a folytonos füttyölésben és haditaktikát változtatva,

egyszerre rágyújtott a Kossuth-nótára.

Az egész baloldal felállott és az összes képviselők úgy énekeltek, csupán Apponyi és Kossuth maradtak ülve. Felállottak a munkapártiak is és amikor az ellenzék befejezte az éneklést, zajosan megtapsolták és megéljenezték a Kossuth-nótát. Tisza hidegen megvárta az ének végét és utána megrázta a csengőt. A baloldal lezugta és lefüttyülte.

— Halljuk most már a Gotterhaltét — kiáltották a munkapárt felé.

Barabás Béla erre elkezd énekelni, rákezdett erre a nótára:

— Jaj de huncut a német!

Barabás egyedül és nagyhangon énekelte végig a nótát, a baloldal megtapsolta. Csuhá István azonban így kiáltozott:

— Ne a németet szídjátok barátaim, hanem Tiszát és Lukácsot!

Gróf Zichy Aladár a padot veri, amikor egy új hang vegyül az orkánba. Szluha Pál elővesz egy kürtöt és a generál-marsot kezdi fujni. Az ismerős hangokra felüti fejét Hazai honvédelmi miniszter. Szluha pedig fujja rendületlenül.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Ujabb kísérletek.

Negyed 12. Tisza talán századszor próbálkozik, hogy beszéljen, de a fütty, tűzoltó trombita, fűrészelés, dobogás elemi erővel tör ki. Valaki lovassági marsot fúj a trombitáján.

12 óra 20 perc. Tisza csak megmozdul s a pokoli zaj már is kitör. Minden három percen megismétlődik ez. Tisza nyugodtan hátradől székében. A kormánypárt nyugodtan ül a helyén, csak a miniszterelnök mellett ülnek néhányan.

12 óra 30 perc. A zaj pillanatra se szűnhet. Csak abban van a különbség, hogy ha Tisza a csengőhöz nyúl, vagy előrehajol, fokozottabb mértékben tör ki.

Most **Károlyi Mihály** gróf a gyorsírókhoz megy s rájuk támad. Tisza erősen rázza a csengőt. Fülkikéti zaj támad, miközben Tisza ezt kiáltja:

— Gróf Károlyi Mihályt rendre utasítom s felszólítom, hogy menjen a helyére.

De Károlyi s vele az odátódult képviselők meg se mozdulnak.

12 óra 35 perc. Tisza megrázza a csengőt és óriási zajban felfüggeszti az ülést. Az ellenzék hoch-oz, a jobboldal tapsol.

Bevonul a rendőrség.

Tisza István délután sem tudott boldogulni az ellenzékkel. Végre is berendelte a rendőröket. A rendelet kiadása után az ellenzék vezető férfiai **Apponyi Albert** gróf, **Ándrássy Gyula**, **Zichy Aladár**, **Károlyi Mihály**, **Polónyi Géza** és **Batthyány Tivadar** gróf a terem ajtaját elállják és nem engedik be a rendőröket.

A rendőrök **Pavlik** rendőrfelügyelő vezetésével jelentek meg. Az elállott bejárat láttára megállottak. Ekkor valóságos alkudozás kezdődött. Pavlik előbb az elnöki emelvény felől tömörült képviselőket kérte, hogy távozzanak. A képviselők azonban halani sem akartak a távozásról. A rendőröket nem engedték be.

Pavlikot arcul ütik.

Az eredménytelen kérések után Pavlik a képviselők másik részénél kísérelte meg a kérést. Itt Károlyi Mihály agitált és nem engedte be a rendőröket. Mikor Pavlik Károlyihoz ért és az erőszak alkalmazását említette, Károlyi arcul ütötte a rendőrfelügyelőt. Pavlik fején félre billent a rendőrtiszt sapka.

Pavlik ezután Apponyi Albert közelében kiadta a parancsot, hogy vezessék ki a képviselőket. Ekkor izgalmas jelenetek következtek.

Magyar képviselőhöz nem nyulok.

Mikor Pavlik kiadta rendeletét rendőreinek, egy rendőr kilépett a sorból és szalutálva Pavlik elé állott:

— Nagyságos felügyelő urnak alázatosan jelentem, én magyar ember vagyok, magyar képviselőhöz nem nyulok!

Szmrecsányi György az ellenzéki képviselők között fölemelkedik és a karzatnak bejelenti, hogy a 2205.

számu rendőr **Polák István** csongrádi születésű ember megtagadta a kivételési parancs teljesítését. A karzaton tapsolt a közönség és zsebkenőket lobogtattak.

Jármy szivgörcsöket kap.

Az engedelmisséget megtagadó rendőrt nyomban letartóztatták. Ezután **Pavlik** 200 rendőrrel vonult fel és kiadja a parancsot a képviselők eltávolítására. A rendőrök megrohánják a képviselőket. Egymásután hurcolják ki a teremből az obstruálókat. Jármy képviselőt 8 rendőr ragadta meg s úgy vitték kifelé. A képviselő a nagy izgalomban szivgörcsöket kapott s elvesztette eszméletét. Mikor Tisza a képviselő állapotát látta a rendőrökhöz szólt:

— Érzélgős jeleneteknek a parlamentben nines helye. Vigyék el.

Jármyt a Ház orvosi szobájába vitték, ahol nyomban kezelés alá vették.

Apponyi Albert gróftól három rendőr hurcolta ki a teremből. Ezután egymásután vitték ki az ellentálló képviselőket a teremből. Este 7 órakor még mindig dolgoznak a rendőrök.

Az ülés folytatása.

Mikor már minden képviselőt kivettek a parlamentből, a teremben Károlyi Mihály gróf, Apponyi Albert gróf és Szentiványi Árpád maradtak. Később azonban ők is eltávoztak a teremből.

Tisza István gróf megnyitja az ülést. Első sorban a történekek foglalkozik. Eljárását indokolja. Azt mondja, hogy ezzel a cselekedetével a magyar parlamentarizmust akarta megmenteni. Kéri a Házat, mondja ki **határozatilag, hogy az ő eljárása helyes volt.**

A Ház egyhangulag helyesnek nyilvánította az elnök eljárását.

Ezután felolvasták a rendzavaró képviselők neveit. A képviselőket a mentelmi bizottság elé utasította a Ház.

Tisza István a történekek után elparentálta Samassa József egri érseket és Márkus László margitai képviselőt, majd folytatta az elnöki előterjesztéseket.

Fölolvastatta a királyi kéziratot a delegációk egybehívásáról. Ezután **Lukács** László mutatta be az állami számvevőszék jelentését, **Beöthy** László pedig törvényjavaslatokat terjesztett be.

Általános érdeklődés közepette mondotta el expozéját **Teleszky** János pénzügyminiszter.

Végül megállapították a holnapi ülés programját — delegációk választása — és ülés este 10 órakor véget ért.

Az ellenzék gyülekezése.

Az ellenzék a parlamentből a Pannoniában gyülekezett, ahol rövid tanácskozást tartottak. Az összegyűlt képviselők elhatározták, hogy holnap a néppárt helyiségében gyülekeznek és onnan fognak a parlamentbe vonulni.

Biharmegye közgyűlése.**A szabadelvűpárt értekezlete.**

Biharmegye ma kezdi meg őszi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg tegnap a vármegyei munkapárt értekezletet tartott, melyen csak mérsékelt számban jelentek meg a párt tagjai.

Az értekezletet pontban öt órakor nyitotta meg **Pallay Lajos**, aki bejelenti, hogy **Szunyogh Szabolcs** pártelnök levelet intézett hozzá, melyben tudatja, hogy felesége halála miatt az értekezleten nem jelenhetik meg és így nem is elnökölhet. Indítványozza hogy válasszon a párt korelnököt.

A párt egyhangulag **Száhlender** Károlyt választotta meg korelnöknek. Száhlender megköszönvén a bizalmat, elsősorban a Szunyogh Szabolcsot ért súlyos csapásról emlékezik meg. Indítványozza, hogy a párt részvétét fejezze ki a mélyen sujtott pártelnöknek. Az indítvány elfogadása után **Lukács** és **Tisza** kitüntetéseire tért át a korelnök. Ennek folyamán javasolja, hogy Tiszának és Lukácsnak üdvözlő táviratot küldjenek. A táviratban ragaszkodásáról és bizalmáról biztosítsa a párt a két államférfiut.

Érdekes volt, mikor a korelnök Tisza István és Lukács László nevét említette, a párt tagjai közül többen kiáltották:

— Beöthy Pált!

— Beöthy Lászlót is!

Száhlender: Kérem így üdvözölhetjük Hazait is.

Markovits Manó: Hazai nem volt főszolgabíró!

Ehrenfeld Mór: Ezennel indítványozom, hogy üdvözöljük Beöthy László kereskedelmi minisztert.

A párt ezek után úgy határozott, hogy Beöthy Lászlót és Beöthy Pált is külön-külön fogja üdvözölni a kitüntetések alkalmából.

Örley György: Tisztelt pártértekezlet. Legutolsó pártértekezlet óta súlyos csapás érte pártunkat. Egy oszlopos tagunk, Márkus László meghalt. Indítványozom, hogy az özvegynek részvétünket nyilvánítsuk. Az indítványt elfogadták.

Választások.

Száhlender Károly korelnök bejelenti, hogy **Ertsey** Péter dr. elköltözött Biharmegye területéről és így nem lehet tagja a párt végrehajtó bizottságának. Ertsey és Márkus helyeire javasolja, hogy a párt **Örley** Györgyöt és **Telegdy** Józsefet válassza meg. A javaslatot elfogadták.

Az állandó bíráló választmányban megüresedett két helyre **Örley** Györgyöt és **Rednik** Gábort jelölte a párt.

A politikai átiratok felett a napirendre térést javasolta az elnök, amit szintén elfogadott a párt.

Ezzel az ülés fél 6 órakor véget ért.

Megnyilt**modern cukrászda,**

saját készítésű tea-sütemények, bonbonok, torták, parfajtok, reggeli és ozsonna kávé és tea a legjutányo-

Kórház-utca 17. sz. alatt a legfokozottabb igényeket is minden tekintetben kielégítő

sabb árban. Rendelések pontosan teljesíttetnek és házhoz szállítatnak.

TELEFON 12-56. sz.

TELEFON 12-56. sz.

Számos pártfogást kér

Skaczel Ödön, cukrász.

SÉRELMEK

a harmadik jogi alapvizsga.

**Dr. Hoványi Gyula
dékán nyilatkozata.**

Az egész társadalmat foglalkoztatta annak idején az a kérdés, hogy miképpen kellene reformálni a jogi oktatást és hogyan kellene megakadályozni a jogi pályákra való tömeges tödulást.

Székely Ferenc igazságügyminiszter kéréseire szigorral vitte keresztül tervét, amely ellen országos mozgalmak keletkeztek. Azonban mind hiába! Az ügyvédjelölti praxist alaposan meghosszabbították.

A kérdésnek azt a részét pedig, amely a jogászokra vonatkozik, a kultuszminiszter szabályozta rendeleti úton. Több tanulásra akarták szorítani a jogászokat a harmadik alapvizsgával, talán azt is remélték, hogy e szigorítással egyes, oda nem való embereket távol tartanak a jogi pályától és még többen iratkoztak be mindjárt az első szeptemberben, mint tavaly.

De hát a harmadik alapvizsga nem is a most beiratkozott hallgatókat sújtja, hanem azokat, akik már jogászok voltak. Ezek már nem fordulhattak vissza és kénytelen-kelletlen alávetik magukat a harmadik alapvizsgának.

Azonban a harmadik alapvizsgának komoly és kimondott célja az volt, hogy alaposabb készültséggel bocsássa el azokat, akik nem mennek ügyvédi vagy bírói pályára, de jogvégeztek. A súlyt itt a magyar magánjogra és a büntetőjogra helyezték. Különösen ezekből a tárgyakból rendelkeztek ezek a jogvégzett urak szégyenletesen kevés tudással.

Arra kellett volna tehát törekedni, hogy a harmadik évfolyamot ez a két tárgy dominálja s hogy ezzel foglalkoztassák leginkább a joghallgatókat. Mert csak így volna meg a kellő haszna a harmadik alapvizsgának, amely mintegy áthidalná az alapvizsgák és a szigorlatok között fekvő nagy idővállumot.

Azonban mi történik? . . . Kiosztják az előadási programot, amelyen *hire-hamva sincs a magyar magánjognak* a harmadik évfolyamon! . . . Sem az első, sem a második félévben nem adják elő, hanem egészen más, igen nehéz anyaggal terhelik meg.

A magyar magánjogot nem vették ki a II. évfolyam anyagából s így a III. éves hallgató a 6. félév végén kénytelen vizsgázni egy olyan tárgyból, amelyet azelőtt egy évvel hallgatott.

Ez azonban még nem volna olyan óriási szerencsétlenség, mert hiszen hányan levizsgáznak anélkül, hogy egyszer is lettek volna előadásán. Magánszorgalom sokat pótolhat.

De rendkívül súlyossá teszi a harmadéves jogász helyzetét az a körülmény, hogy az egész harmadik évfolyam alatt erősen lekötik erre az évre kiszabott, igen fontos, alapos stádiumokat igénylő tárgyak, mint aminő a büntetőjog, az osztrák magánjog, kereskedelmi jog és váltójog. Ezekből mind kollokválni kell, amellettt irodákban, tanítványok mellett megélhetést keresni, hűségesen látogatni az előadásokat, mert különben elveszik a tandíjmentességet. És mindezek csattanós befejezésül az évvégén oda állítják vizsgázni egy olyan tárgyból, amelylyel egész éven át nem foglalkozott.

A rossz beosztás tehát nyilvánvaló és

megjósolhatjuk, hogy a harmadik alapvizsgán hirtelen összekapkodott, felületes tudással fognak találkozni a tanárok a magyar magánjogból.

Kikértük erre vonatkozólag dr. Hoványi Gyulának, a nagyváradi kir. katolikus jogakadémia ez idei dékánjának véleményét. A dékán egyáltalán nem látja sérelmesnek ezt a rossz beosztást, jóllehet elismeri, hogy „siettek vele” s hogy mihelyt lehet, hát változtatnak a tananyag beosztásán.

— Nem látom be, hogy ez sérelmes volna. Aki akar tanulni, az előadások nélkül is fog boldogulni. A büntető jogot pedig kellő időben hallgathatják.

Tény, hogy *siettek a reform bevezetésével* s nem volt megfelelő idejük arra, hogy összhangba hozzák a magyar magánjogot az évfolyam eddigi anyagával. Lehet azonban, hogy rövid időn belül beállítják a magánjogot is a tananyagba.

— De hiszen addig a harmadévesek méltánytalanul meg lesznek terhelve!

— Hát ez már az ő bajuk. Különbösen és az a cél, hogy minél több tanulást préseljünk ki belőlük.

Mindemellett a sérelem megvan s mindenki beláthatja, hogy így a reformnak nem lesz meg az az üdvös hatása, amelyet a felsőbb hatóságok attól várnak.

Talán lehetne még segíteni a bajon úgy, hogy a harmadik évfolyam tananyagába beállítanák a II. félévben a magyar magánjogot is. Ezt a miniszter az átmeneti időre egy rendelettel elintézhethetné és sok kellemetlenségnek venné elejét.

Hogyan zsuppolnak az országon végig egy zsidó családot.

Snaul Saba 32 éves szucsavai (Bukovina) illetőségű muzsikus jelentkezett tegnapelőtt a rendőrségen, hogy elakar utazni családjával együtt Nagyváradra, de nincs egy rossz vasa sem. Fölmutatta a gyergyószentmiklósi rendőrhatalóság tolonclevelét, amelyben őt és családját kiutasítják Magyarországról és kijelölik nekik az utirányt, amelyen el kell hagyniok a magyar területet.

Hallottunk már sok rendőrségi baklövést, amelyek mindannyiszor szégyenletesen blamirozták az illető rendőrhatalóságokat. — Ilyeneknek köszönheti aztán a rendőrség azt a siralmas teletyeltséget, amelynek szép hazánkban örvend.

Hogy a jelen eset sem az utolsók közül való, azt ékesen dokumentálja az a körülmény, hogy a gyergyószentmiklósi rendőrség valóságos *kéjutasásra* küldte a lobogó hajú Snaul Sabát, a bukovinai zsidó lakodalmak szomorú muzsikusat és négy tagú családját. Ahelyett, hogy akármelyik szoroson — legközelebb van a Gyimesi — egyszerűen átkísérték volna őket, összeállítanak egy hosszú utiprogramot, amelybe kellő figyelemmel a legforgalmasabb városokat vették föl. Először leküldték őket Marosvásárhelyre, innen Kolozsvárra, majd Nagyváradra. A következő város Debrecen, ahonnan Máramarosszigetre viszik őket. Itt aztán átadják a határrendőrségnek, amely majd a

hivatalos formák betartásával, udvariasan átteszi a családot a határon.

Itt akartak maradni.

Kétségtelen, hogy közre kellett valaminek játszania a dologban, mert ilyen hosszú, kerülő uton való zsuppolás még nem fordult elő a rendőrségi krónikákban. Maguk a nagyváradi rendőrtisztek kinevették ismeretlen kollegájukat, aki a tolonclevelében magáról állított ki szegénységi bizonyítványt. Vagy Gyergyószentmiklóson nem tudják, hogy már rég veszedelmesen sok az országban az ilyen belopódzott, nyomorgó kóbor zsidó, akik csak alkalmas területet keresnek a megtelepedésre.

Hiszen ez a góliáttermetű, piszkos kaptanu Snaul Saba sem akart mást. A felesége — egy csillogó fogu bojár leány — könnyeket erőszakolt mosdatlan, de nyönyörű bőrű arcára s úgy könyörgött, hogy hagyják itt őket Váradon. Nagyon megtetszett nekik a város s azt ígérték, hogy két hónap múlva kivonulnak valamelyik faluba s ott üzletet nyitnak.

A zsidó ünnepeket is itt töltötték. Negyednap azonban felszólította őket a kihágási bíróság, hogy hagyják el azonnal a város területét.

Ekkor Kemény Ignác rendőralkapitány elé vonultak és kijelentették, addig nem mennek el, amíg ruhát, kenyeret s némi pénzt nem kapnak az utra.

Kaptak is, mint a többi toloncok kenyeret, de arra még Kemény kapitány szíve sínes berendezve, hogy a pénztárcáját is rendelkezésükre bizza. Azzal csitította le őket, hogy majd kapnak a gazdag Debrecenben! . . .

Apponyi a kitüntetésekről. Gróf Apponyi Albert arról beszélt a folyosón, hogy az elnökség királyi kitüntetése a legnagyobb közjogi sérelmek közé tartozik.

— A király — ugymond Apponyi — a házszabálysértésért adta a kitüntetést, holott az elnök, mint a Ház egyik faktora független kell, hogy legyen a törvényhozás másik faktorával szemben.

Nagy vétség volt, hogy Tiszát a kitüntetésre előterjesztették. Én a király helyében megadtam volna azokat a kitüntetéseket, melyekre ők magukat előterjesztették, de aztán rögtön elesaptam volna valamennyiüket.

Delegációk fogadása.

Bécs, szept. 17.

A király szeptember 24-én délután a magyar, egy órákor pedig az osztrák delegációt fogja fogadni. Az utóbbi ugyanazon a napon délután negyedfél órákor tartja első teljes ülését.

Radu Demeter kihallgatásai.

Bécs, szept. 17.

(Saj. tud.) Radu Demeter nagyváradi görög katolikus püspök ma kihallgatáson jelent meg a trónörökösnel, majd a pápai nunciussal.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

..HIREK..

A ZÁSZLÓNK.

A Zászlónk, a magyar ifjúságnak ez az izig-vérig jóbarátja, pajtása, testvére, krisztusi eszmékkel telített mestere immár a tizenegyedik évfolyamával köszöntött be.

Tavaly ünnepelte tizedik évfolyamát, meleg, bensőséges, büszke, boldog, szép ünneppel és együtt ünnepezt vele harmincezer diák. Harmincezer arc pirult ki lelkes örömmel, harmincezer szempár ragyogott, fénylett a lélek tiszta tüzében, amikor ünnepi, jubileumi köntösében küldte szíve mélyéből fakadó üdvözlését a tíz éves Zászlónk.

És sokan-sokan még, akik olvasni tudnak az ifjui tűzben égő szemekben, különös melegséggel rázták meg a szerkesztő kezét és sokan-sokan vagyunk, akik nem régen, jó néhány éve már várva-vártuk a tizenötödikét, hogy kezünkhöz kapjuk a Zászlónkat és olvastuk és böngéztük és élveztük. Megfogta a lelkünket az első szavával, oda-férközött a szívünkhöz, észre se vettük talán és már a krisztusi világnézetéből fakadó ideáljai, amelyekkel a tüzes, bátor, magyar energiákkal telített, igazi jellemre nevelte az ifjúságot és azt akarta, hogy az ifju legyen gerinces, akarattal bíró, ruganyos izmu, az életben a helyét bátran megálló és vidám és boldog, nem pedig cinikus, életunt, fanyar és fáradt, — ezek az eszméi visszhangot találtak, kellett, hogy találjanak a lelkünkben, mert hisz olyan volt a szavának az ereje, a nyomtatott, hideg fekete betűkből előcsillámló szeretetének a meleg lángja, hogy lehetetlen is lett volna előle elzárni a szívet, a lelkét... Sokan-sokan, akik éreztük teljes közvetlenséggel diákkorunkban a Zászlónk szeretetét, amelylyel a magyar ifjúságot magához ölelte, szívünkből mondtuk, hogy ez a tíz év gyönyörű pályafutás volt, gratulálunk.

Egy-két ezerrel kezdte és tíz év alatt harmincezer ifju sorakozott a Zászlónk fehér lobogója alá. — krisztusi világnézet talaján álló sajtó *dicsősége*, diadalmas dicsősége ez... milyen jó volna, ha a napi sajtó is el tudná tanulni tőle és utána csinálna...

A tizenegyedik évfolyammal indul immár hódító útjára a Zászlónk. Most is, mint eddig, telve szebbnél-szebb cikkekkkel, gyönyörű kiállításban, méltóképen a diákok közt már fogalommal vált nevéhez. Első helyen közli, hogy Ó Szentsége szívből adja a Zászlónk szerkesztőjére, munkatársaira és olvasóira apostoli áldását a jubileum alkalmából. Sik Sándor versét, Orbán Dezsőnek a regényét, Domány Ferenc elbeszélését említtjük meg az első szám nivós tartalmából először. Cikket hoz az esperantóról, az egy vágányu vasutáról, folytatja a Nyugat országain keresztül című utirajzot. Szép szavakban emlékezik meg az eucharisztikus kongresszusról. Janeiró humoros cikkével neveteti meg a diáksereget és ezenkívül sok-sok apróság, és a Fakadó Rügyek, a szebbnél szebb képek, — köztük Károly főherceg és feleségének az arcképe, aki most a gratulálók között van, — teszik változatossá, széppé, vidámmá és kedvelté a legjobb ifjúsági lapot.

* **Választások a városnál.** Ez évben Nagy-Várad város törvényhatóságának majd minden közgyűlésén voltak választások. Nagy-Várad városnál jelenleg is több állás van üresedésben s ezek közül néhányat az októberi közgyűlésen töltenek be. Így választásra kerül a *Kerekes Géza* könyvvezetővé választása folytán megüresedett számtisztai állás, valamint a *Rácz Endre* alkapitánynak bejelentőhivatali alkapitányvá történt kinevezése folytán megüresedett **rendőralkapitányi állás, esetleg a választások által megüresedett írónoki stb. állások betöltése.**

* **Becsületügyi feljelentés Tisza István ellen.** Gróf *Tisza István* tudvalevőleg szolgálaton kívüli állományu huszárkapitány s a debreceni 2. honvéd huszárezred kötelékébe tartozik. Vándory József tanár, tartalékos h. h. főhadnagy, Csabányi Miklós volt orsz. képviselő s még tíz különböző állásu egyén, becsületügyi feljelentést tettek gróf *Tisza István* ellen a debreceni 2. honvéd huszárezred parancsnokságánál, azért, hogy a képviselőházban az ellenzéki képviselők által ellene használt sértő kifejezésekért azoktól fegyveres elégtételt nem kért, sem azokat törvényes uton felelősségre nem vonta. A feljelentés másolatát elküldték az Orsz. Nemzeti Kaszinónak és a Szent István-rend kancellári hivatalának Bécsbe.

* **A bejelentőhivatal vezetője.** Nagy-Várad város rendőrsége kebelében közelebb már felállítják a régen nélkülözött bejelentő-hivatalt. A már jóváhagyott szabályrendelet szerint az új hivatal vezetésére egy alkapitányi állást szervezett a város. A pályázók közül tegnap már ki is nevezte *Hlathy Endre* főispán *Rácz Endrét* a bejelentőhivatal vezetőjévé. *Rácz Endre* eddig, alkapitányi állásban, a város kihágási ügyosztályának volt a vezetője.

* **A közigazgatási tanfolyam.** A belügyminiszterium által rendszeresített továbbképző tanfolyam szeptember végével újból megkezdődik a fővárosban. A tanfolyamon a vármegye részéről *Verner Kálmán* árvaszéki elnök, a város részéről *Lukács Ödön* adóügyi és *Eleméry Ferenc* katonai ügyi tanácsnok vesznek részt.

* **Halálozás.** *Szabó Imre* álesipusztai tanítót és nejét *Voszka Jolánt* mélyeséges gyász érte, alig 3 éves kis leánykájuk: *Etelka* halálával. Az ártatlan kis leánykát hétfőn délelőtt temették. A család gyászában az egész környék intelligenciája osztozik.

* **Az esküdtbírák és a vármegye.** A vármegye mai közgyűlésén érdekes tárgyat fog képezni az esküdték kijelölő bizottságának megválasztása. A választással egyidejűleg utasítani fogja ugyanis a törvényhatóság a bizottságot, hogy az esküdték kijelölésénél a vármegyei tisztviselőket hagyják ki. Az esküdtészeki szolgálat miatt ugyanis legutóbb is kellemetlen helyzetek adták elő magukat. *Verner Kálmán* árvaszéki elnök ugyanis hivatalos vizsgálatokat tűzött ki a vidékre, ahol személyesen kell megjelennie. Ezen kívül a közigazgatás továbbképző tanfolyamára is belügyminiszterileg ő van kijelölve, tehát ott is meg kell jelennie. Végül egy halmaz gyámügyi felelőviteli ügy is van, amit októberre elő kell készítenie. Mindezek alapján kérte is az elnök, hogy mentse föl az esküdtbírói szolgálatok alól. A kérelmet azonban nem teljesítették s így *Verner* kény-

telen megjelenni a tárgyalásokon. Nehogy a jövőben ily kellemetlen helyzet adja elő magát, a vármegyei tisztviselőket kifogják hagyni az esküdték közül.

* **A népszövetség köréből.** A katolikus népszövetség jövő havi tagsági járuléka egy az 1913. évre szóló naptár lesz, melybe a helyi vezetőség, mint mellékletet fogja betenni, azon helybeli kereskedők és iparosok hirdetéseit, kik tagjai a népszövetségnek. A hirdetés 4 féle alakú lehet. 1. A név, foglalkozás és lakás közlése 30 fill. 2. Két soros hirdetés 1 korona. 3. Egy féloldalas hirdetés 5 korona. 4. Egész oldalas hirdetés 10 korona. Ezzel a vezetőség szolgálatot akar tenni a népszövetség tagjainak, lelkiismeretes és szolid cégeket ajánl figyelmükbe, kiktől bizalommal vásárolhatnak. Eddig már igen szép számmal adtak föl hirdetést. Aki hirdetni óhajt, jelentkezék *Székely Lajos* népszövetségi jegyzőnél (Körös-utca 6. sz.) akár személyesen, akár levelezőlap útján, melyre a hirdetés szövegét ráírja s milyenségét is megjelöli.

* **Vásári statisztika.** Őszi országos vásár számokban. A gazdaságilag annyi reményekkel kecsegtető őszi országos vásárt, a hetek óta tartó folytonos esőzés mondhatni elmosta. Dacára azonban, ha az állat felhajtás nem is érte el a más hasonló időségi arányokat, mégis felhajtattak 4263 darab szarvasmarha, melyből eladatott 3012 darab. 2304 darab lovat hajtattak fel, melyből eladatott 702 darab. Sertés vásár, mely szeptember 13 és 16-án tartott, felhajtattak 1728 darab, eladatott 942 darab. A termény és iparvásár lanyha kereslettel folyt le, mert a közel vidéki utak a sok esőzés folytán majdnem járhatatlanná váltak.

* **Piszkos kutak.** *Kovács Kálmán* m. kir. állatorvos előterjesztést tett a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy a baromvásártéri kutakat alaposan takarítsák ki, mert a rég nem tisztított kutak vizéből isznak, — s így a tifuszjárványnak könnyen tápot nyújthat a sárgás színű kutviz. Amellett ez a kutviz az állatok egészségét is nagy mértékben veszélyezteti. A rendőrkapitányi hivatal ez irányban a kellő intézkedést megtette, amennyiben a városi tanácsot megkeverte, hogy a baromvásári kutak alaposan kitakarítsassanak.

* **Őszi eső hull...** Az abnormis időjárás még nagyobb veszedelemmel fenyeget, mint a pénzválság. Az esős, meleg nélküli nyár után már beköszöntött a hűvös ősz, az eső már hetek óta hol esorog, hol zuhog s pusztulással fenyeget minden termést. Hosszu idő óta alig volt egy-egy eső nélküli nap. Tegnap pedig egészen lehült a levegő. A gazdákra óriási csapás ez az időjárás. A tengeri szépen kifejlődött, de éretlen, zöld s nincs is kilátás rá, hogy beérjen. A burgonyát most kellene kiszedni, de a földet átázta az eső s ott rothad a termés. A szőlő éretlen s már annyira rothad, hogy szüretig tönkre megy. Ami marad, az is inkább ecethez, mint borhoz lesz hasonló. Nagy bajban vannak a gazdák a learatott gabonával is. A folytonos esőzés miatt nem tudnak csépelni s az eső veri az asztagokat, amelyek már szépen kiszöszölnek, mert a víztől a mag kicsírázik. Ennyi csapás már régen sújtotta a gazdákat. De keservesen megéri az abnormis időjárást különösen a városi nép, mert az élelmiszerek ára még magasabb lesz. Szóval az 1912. esztendő is bátran a keserves évek közé sorozhatjuk.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Szülők figyelmébe.** Október elsején *himző-tanfolyam* nyílik meg serdülő leányok számára Szilágyi Dezső-utca 13. sz. alatt. Ugyanott bővebb felvilágosítást lehet kapni.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését válasszák nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska- és fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **Kossuth utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyvárad-i műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk melőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetését is.**

x **TÚZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszén házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvélenca, vasutná.

* **Aszói Trieszti kávé és tea behozatala** Csokoládé és Kakao áruháza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat,** mert sok az utánzat! Jobb ízű családok figyelmébe ajánlva különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű	1 kiló	4 — K
Mágnás keverék RR	1	4.40
"	0—1	4.80
"	00—1	6 —

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franczkávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi macskakávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpakávé. Összes kétszershátszék Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbbt érheti el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata. **MEGAY**-féle világ-hírű jó és finom minőségű kávéházi cukrász sütemények minden elsőrendű kávéházba kaphatók. Minden darabon a Megay név rajta van.

x **Róm. kath. polgári iskolához** számszakos tanárt sürgősen keresünk. Vecsés, Pestmegye, Plébánia hivatal.

Iskolai és tornacipők
legkedvezőbben
REICHARD áruháza
cégnél szerezhetők be.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülnők!
Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját
érdeklükben **Dr Kállay** jogi szemináriuma
csakis után készülnek
Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerdán: Cigánybáró.
Csütörtökön: Cigányszerelem.
Pénteken: Obsitos.
Szombaton: Bőregér.
Vasárnap: Asszonyfaló.

Cigánybáró. Ma este tartják meg a szezonnyitó hét első operette előadását, amely alkalommal a Cigánybáró kerül színre. Ezt a bájos, közismert operettet nem kell bővebben a közönség különös figyelmébe ajánlanunk, mert hiszen zeneszámai a lehető legnépszerűbbek. Így csupán annak regisztrálására szoritkozunk, hogy különös érdekességet a mai estnek Görög Olga, a társulat kedves megjelenésű, szép hangú koloraturájának, Binder Károly baritonistának és Kovács Hanna énekesnőnek lesz a bemutatója, míg Kerner karmester ez alkalommal először dirigál a nagyvárad-i színház orchesterjében.

Cigányszerelem. Kétségtelen, hogy Zorika regényes, nótás álmát még nem felejtette el a nagyvárad-i színházi közönség, a mely az elmúlt idény alatt is, mindenkor gyönyörködött a Cigányszerelem előadásában. Ezt a kedves, vidám, operettet elevenítik fel csütörtökön este, amikor Lónyay Piroška, az új primadonna fog bemutatkozni, akinek fellépése elé érthető érdeklődéssel tekint a közönség.

Az asszonyfaló. A színtársulat számos próba után, most már teljesen készen van az idei szezon egyik előreláthatólag legnagyobb slágerjével: az Asszonyfalóval, amelyet a leg gondosabban készítenek elő a vasárnapi bemutatóra. A darab hőse egy öreg katonatiszt, akinek szívét ifju korában keserű szerelmi csalódás érte és azóta a legvérmesebb nőgyűlölő, — valóságos — asszonyfaló, aki azonban — természetesen — végül is megbékül a szerelmi istenével. Ezt a pompás szerepet nálunk Sik Rezső játssza, aki épp oly ambícióval készül erre a szerepre, mint amilyen áldozatkésztséggel, pompásan állítja ki a darabot Erdélyi igazgató.

Hárfa a színházi zenekarban. Még a színházi nyári szünet megkezdése előtt hírül adtuk, hogy Erdélyi Miklós színház igazgató igazi művészi megértéssel és a vidéken ritka áldozatkésztséggel a színházi zenekar számára egy hárfát rendelt és megfelelő zenei erőt szerződtetett ennek a bájos hangszernek a kezelésére. Ennek az igazgatói áldozatkésztséggel az értékét tán csak zeneértők körökben tudják kellőleg méltányolni, de meg van ennek a maga gyönyörködtető haszna a laikus zenekedvelő közönségre is, amennyiben most már egyes zenei darabok partitúráinak a maga szépségei, finomságai is érvényre jutnak, amelyek interpretáló képes orchestrális hangszer hiányában vagy darabosakká váltak, vagy teljesen elvesztek. A hárfá, amely négyezer koronába került, valószínűleg már ma megérkezik

Budapestről és vagy a Cigánybáró mai, vagy a Cigányszerelem holnapi előadásán lesz először hallható.

IRODALOM

Visszhang Afrikából, katolikus havi folyóirat az afrikai missziótevékenység előmozdítására. Kiadja a Kláver Szent Péter Társulat. (XIII. Leó és X. Pius pápa Ószent-ségeiktől megáldva.) (Megjelenik magyar, német, lengyel, olasz, cseh, francia, szlovén, portugál és angol nyelven.) Előfizetési ára, egy évre 1 korona 50 fillér. Megrendelhető A „Visszhang Afrikából” irodájában, Budapest. IV. Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. emelet, (és Kláver Szent Péter Társulat leadóállomásán, Temesvár-Gyárvaros, Páva-utca 15—II. — Levelek és pénzküldemények egyenesen Kláver Szent Péter Társulat általános igazgatónője címére is intézhetők: Ledóhowska Mária Terézia grófnő, Róma, Via dell'Olmata 16. — Ugyanannan lehet világosítást is kérni a Társulatot és annak szerzetes intézményét illető ügyben.)

A kilencedik (szeptemberi) füzet tartalomjegyzéke: Eucharisztikus hírek Afrikából. A mi első urnapunk. P. Lutztól. — Az oltáriszentség araja. Dr Mionitól. — Mit tett Kláver Szt. Péter Társulata az Oltáriszentség kultuszának előmozdítása Afrikában. K. J. E-től. — Kláver Szt. Péter ünnepére. — Missziólevelezés: A lundai misszió Portugál-Kongóban. P. Wendlingtől. — Missziószövevényi hírek. — Rövid hírek a missziókból. — A Kláver Szt. Péter Társulat krónikája: Nagybeeskerek; Róma. — Tárea: Abesszinia és az abessziniaiak. Baetemann. (Folyt.)

Képek: Az oltáriszentséges körmenet Ferdinando-Poóban. — Eucharisztikus körmenet a városon keresztül. — Kláver szt. Péter a hajóval érkezett néger rabszolgákat táplálja.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Gyilkos cigányok.

Kismarja község határában ez év április 14-én egy cigánykaraván tartott pihenőt. A cigányok hogy-hogy nem, valamiért veszedni kezdtek egymással. A civakodás mind durvább, veszedelmesebb lett és verekedéssé fajult.

Két pártra szakadt a karaván, mind dühösebb szitkok hangzottak el, egyszerre azután előkerültek a füttykösök és *Budai Sándor* holtan terült el a verekedés színhelyén. A csendőrök nyomban elfogták a karavánt, megindították a vizsgálatot és kiderült, hogy a szerencsétlenül járt embernek *Rácz József* és *Tuti Imre* voltak a gyilkosai. Elfogták őket és tegnap szuronyos börtönőrök kísérték az esküdtszéki terembe, ahol az esküdtbíró *Korn Lajos* elnöklete alatt kezdte tárgyalni az ügyet. Ítélet ma lesz.

Szalontai Friss Ujság — Szalontai Lapok. *Medzichdraszky Gáspár* a Szalontai Friss Ujságban megtámadta a Szalontai Lapok kiadóját *Szekely I. Jenőt*.

amelyért tegnap állott a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága előtt. Ez a bűnper a két újságnak képzelhető, hogy milyen hangon folytatott polemijából keletkezett, amelynek végén Medzichdraszky Gáspár régen, több mint 10 éves büntetőbírói ítéletet közölt a Szalontai Friss Újságban Székelyről, s ezt az ítéletet becsületsértő kommentárokkal kísérte. A főmagánvádló képviselőjében dr. Poynár Széver kérte a vádlott megbüntetését, míg a cikkiró kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, hajlandó bizonyítani állítását, kéri felmentését. A bíróság Vámosy elnöke alatt tárgyalta az ügyet és Medzichdraszkyt 200 K fő és 50 korona mellékbüntetésre, valamint az ítéletnek a Szalontai Friss Újságban leendő közlésére ítélte. Ugy a főmagánvádló, mint az elítelt felebbezést jelentettek be.

Tömő Gyula ügye a táblán.

Ismeretes a Tiszántul olvasói előtt Tömő Gyulának, Nagyszalonta város sikkasztójának a bűnügye, akit a nagyvárad kir. törvényszék sikkasztás és közokirathamisítás címén négy évi fegyházra ítélte el. Felebbezés folytán az ügy a nagyvárad kir. tábla elé került, amely dr. Molnár Géza kuriai bíró elnöke alatt tegnap tárgyalta az érdekes bűnpert. Tömő Gyula érzékeny szavakkal festette le hányatott életét és kérte, hogy enyhítsék a büntetését. Édes anyját ő tartotta és most nincs, aki támasza legyen. A tábla tanácsa a törvényszék ítéletét helybenhagyta. A vádlott és a főügyész helyettes is semmisségi panaszt jelentett be.

TÁVIRÁTOK

A pápa távirata.

Budapest, szept. 17.

(Saj. tud.) A pápa Őszentsége táviratot intézett Ferenc József uralkodóhoz. A táviratban örömét fejezte ki a szentatya az eucharisztikus kongresszus jósikere fölött. Egyidejűleg a Habsburg ház cselekményeit méltatta a katolikus vallás istápolása terén.

A bolgár király dilemmája.

Szófia, szept. 17.

Egy katonai lap azt írja, hogy Ferdinánd királynak vagy meg kell üzenni a háborút, vagy pedig bátrabb embernek kell átadni a trónját.

Nogi végrendelete.

Tokió, szept. 17.

Nogi végrendeletét tegnap bontották fel és a végrendelet egy s más rendelkezése arra enged következtetni, hogy Nogi nem határozta el előre, hogy a felesége is megöli magát.

Nogi a végrendeletben kifejti, hogy követi császáriját, mivel az ő szolgálatára már nincs többé szükség. Gyakran gondolt a halálra, foglalkozott az öngyilkosság gondolatával és a tett elkövetésére azért választotta a mostani alkalmat, mert hazáját nagy nemzeti gyász érte.

Birtokait feleségének, barátainak hagyományozta, a holttestét pedig a tokiói orvosi

egyetemnek. Csak azt kötötte ki, hogy a haját, a fogait és a körmeit temessék el.

London, szept. 17.

A Daily Mail-nek táviratozzák Tokióból: Az orvosok, akik Nogi holttestét megvizsgálták, megállapították, hogy mielőtt a tábornagy a kurta karddal elvágta nyakát, kétszer mellébe szurt. Az öngyilkos tábornagy hátrahagyott iratai között egy levelet is találtak, amelyet Nogi Arthur connaughti herceghez írt. Azt mondja benne, hogy kénytelen a halálba menni, mert lelkiismeretét mardossa az, hogy Port-Artur előtt oly sok derék japán halt meg ő miatta.

Garázdálkodnak a szerb banditák.

Üszküb, szept. 17.

A bolgár határon Kocsána mellett erős bolgár csapatokat koncentrálnak. Attól félnek, hogy ezek a csapatok meg fogják támadni a török őrségeket. Trazies faluban egy szerb banda meggyilkolt egy asszonyt és két gyermeket.

Óriási tűz.

London, szept. 17.

A híres Gardan Hall kastély elégett. Birtokosa és vendégei a rohamosan terjedő tűzből alig tudtak kimenekülni. A kastély egészen elégett, s vele az egész berendezés és sok műkincs. A kár két millió korona.

Árvizek.

Dés, szept. 17.

Tegnap éjjel a Dés mellett levő Deberkepaták kétszer egymásután kiöntött és elöntötte a somkúti mezőket és az országutat. Szurdukon szintén kiöntött az ottani patak és megrongálta a vasuti vonalakat.

NYILTÉR

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátaink és ismerőseink, kik felejtethetetlen kis fiunk végtisztességételen megjelentek és ezzel fájdalomunkat enyhítették, ezúton is fogadják köszönetünket.

Sürger Bertalan
és neje.

Több budapesti napilapban egy tendenciósus hír jelent meg részvényeink lebélyegzéséről.

A rosszakaratu és teljesen valótlan tudósítás beküldőjét ismerjük, elene a bűnvádi feljelentést ügyvédünk utján folyamatba tettük.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyár R.-T.

Regényesarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta Cseres Andor.

— Csak úgy lehetek boldog! — válaszolta a férfi.

— Akkor ne aggodalmaskodjál, édes. A te Istened, a te vallásod az enyém. Egy életen át veled haladok és holtom után a te menyországodba kívánkozom.

A katona kezét csókolt a leánynak.

XV.

Minthogy a Lipótvárosban nem új dolog Horvát Elza áttérése a keresztény hitre, nem okozott feltűnést, annál kevésbbé, mert szülei nem ellenkeztek, csak Miksa dühöngött a fiuk közül e miatt.

— Hogy lehet megtagadni hitedet egy férfi miatt? — kérdezte a leánytól Miksa.

— Itt nincs hite a nőnek, ott, ahova megyek, egyenlő vagyok a férfival, kit férjemül választok! — felelte a leány.

— Te, aki a szabad szerelemnek voltál a hive! gunyolódott Miksa.

A leány mélyen elpirult.

— Addig, amíg a valódi szerelmet nem érezzük szívünkben, megyünk az ösztön után, a leány gyakran, az aggszűz mindig tévelygésben él, de amikor fellángol a szívben az igazi szerelme, akkor minden ostobaság eltűnik és felgyulad az igazság világa.

Miksa nem volt meglegedve a felvilágosítással.

Fülöp úgy nézte nővérét mint egy égből alá szállott angyalt, aki az égő szerelem által a földhöz lett kötve.

Ilyen szerelemre vágyott ő is.

Miksa a főhadnagy családi viszonyai iránt érdekelte magát és így megtudta, hogy van az apján, anyján kívül még egy nővére is. Az ötlött agyába, hogy ha a főhadnagy elrabolta az ő hugát, ő ugyan arra törekszik a főhadnagy hugánál.

Szemét szeméért! legyen a keresztényből zsidó, ha zsidóból keresztény lett a férfi miatt.

Miksa mindent elkövetett, hogy a gróf Hellebrand családjával találkozzék, mert a huszárfőhadnagy, bár nem titkolta otthon ama szándékát, hogy Horvát Elzával, a bankár leányával házasságra lép, még mindig vonakodott bemutatni a Horváth család tagjait szüleinek és nővéreinek. Elég idő lesz rá akkor is, mikor a házasságkötésre a templomba mennek, akkor úgy sem lehet elzárkózni a Horvát familia egyéb felmerülő és oldalági hajtásai elől, lévén a felmerülő Glüeksman Náthán, oldalági pedig a sógorok és ezek leszármazottjai.

Már ez utóbbi magában elégtétel lett volna Miksának, mert ez a környezet nem illett hozzá az ősi Hellebrand grófi familiához keretnek, azonban a mérnök a keleti faj engesztelhetetlen gyűlöletével vetette rá magát új sógora környezetére.

Nehéz volt a grófi családhoz férkőzni.

A Hellebrand család nem érintkezett az arisztokráciával, ehez nem volt elég vagyoni ereje, de meg a családfőnek Csontos Annával, a varrónővel való házassága olyan mesalianszféle volt, amit nem néztek jó szívrrel a mánások, a huszárfőhadnagyot azonban el kellett fogadni már állásánál fogva.

Miksa, mert a Hellebrand családnak esakis vasárnap volt ideje kirándulást tenni, a Margit-sziget árnyékos fáit kereste fel, hogy innen láthassa az oda özönlő közönséget, terve volt e napon megismerkedni Margittal, aki anyja kíséretében szokott ide el látogatni.

A terve sikerült.

Gróf Hellebrand, a felesége és a leány ide utaztak villamoson, a Margithid lejáratánál kiszállottak. Az ismeretlen ifjú követte őket mindenütt.

A gróf oda szólott leányának:

— Margit, mindenek előtt a kolostor romjait tekintjük meg.

A leány apjára nézett s így válaszolt:

— Köszönöm figyelmedet atyám! Ma épen nevemnapja van, igazán jól esik annak a romnak megnézése, ahol IV. Béla király leánya, Margit, atyjának fogadása következtében apácaéletet élt.

Miksa egy pillanatra belátott a leány lelkébe, elégedetlen szavaiból kisugárzott a panasz.

A grófi leány egyszerűen, de izléssel volt öltözve, nem volt sem nyakán, sem domboru keblén sem kezén ékszer, gesztenyeszínbarna haja széles karimájú, virággal díszített szalmakalap alá volt rejtve, arca halotthalvány volt, de lenvirágszínű szeméből az élet sugárzott elő. Termete közepes magassága volt, karjai gömbölyűek, kezeit szövött keztyű takarta, amelyeken át nem látszottak a munka által szálkássá alakult bőrrel fedett ujjak.

A grófné nevének megfelelő alak volt.

— Akos semmiesetre sem lesz itt? mondotta az asszony.

A gróf nevetve válaszolt.

— Akos, a gróf és huszárfőhadnagy nem lehet a kis hivatalnokkal egy társaságban.

A társaság a Duna jobb partja felé tartott és csakhamar elérkezett a kolostor romjaihoz, amit sűrű fák takarnak a kíváncsi szemek elől.

A hosszan elnyúló fürdőépület magas, természetes alakjával és fehérre festett falaival nem szívesen látja közelében a romokat, az új és a középkor, mintahogy az emberi társaságokban szokták, különválnak egymástól. Az új, modernnek nevezett egyed lenézi a multat, pedig ennek a talajában nőtt fel s az ókor és középkor művei dacosan tekintenek a modernizmusra, mely tőlük a létjogosultságot akarja megtagadni.

Pedig a történelmet nem lehet megtagadni.

Hiszen az is modern volt egykor, ami ma ókori, valamint ókori lesz az is, ami ma modernizmusával büszkélkedik.

A hajlott termetű, fénytelen szemű, ványadt testű, halovány ajku anyóka is délceg, ragyogó szemű, telt testű, piros arcú leányka volt hajdan, csakhogy az idő eljárt. Amikor a kolostor romjaihoz értek, Miksa is kikontakozott az ismeretlenségből.

A gróf leányának magyarázta a kolostor történetét, majd azt tárta fel, hogy a Margit-szigetet egykor Gyulas szigetének látták és Margit sziget nevet csak Margit király leány halála után kapta.

A kolostor nagy tűzfala még állott, az oldalfalak omladozásában voltak, a szentélyt a templomban még meglehet látni, a bejáratot nagy, összehordott kövök zárták el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Schönfeld Mihály gabona- és szeszárubizomány cég jelentése.

Készáru: változatlan. — Határidő üzlet hideg időre a szemes magvak szilárultak.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.18
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.71
Októberi rozs	— — —	9.60
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.01
Októberi zab	— — —	10.21
Áprilisi zab (1913)	— — —	10.46
Szept. tengeri	— — —	9.35
Májusi tengeri (1913)	— — —	10.64

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	844.—
Oszták hitelrészvény	—	667.—
Jelzálogbank	—	776.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	539.—
Magyar bank	—	652.—
Közuti vasut	—	752.—
Városi villamos	—	408.—
Salgótarjáni kőszén	—	535.—
Rimamurányi	—	780.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés.

Ertesítjük Nagyvárad és vidéke igen t. közönségét, hogy Nagyváradon. Rákóczi-ut Oláh Ferenc féle házban (régí honvéd laktanyával szemben) **második ruhafelvételi üzletünket folyó hó 16-án megnyitottuk.**

Elfogadunk **vegytisztításra és festésre** mindennemű női és férfi ruhákat, szőnyegeket, függönyöket, kézimunkákat, egyenruhákat, szőrmeiket, selymeket, — **gőzmosásra** és fényvasalásra gallér, kézelő és férfingeket.

Kérjük az igen tisztelt közönség b. pártfogását.

Tisztelettel

Miskolci „Kristály” vegytisztító és gőzmosógyár igazgatósága.

Nagyvárad felvételi üzletek: Szent János-utca Grám-ház; Rákóczi-ut Oláh ház (régí honvéd laktanyával szemben.)

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Rondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyék kívánatra.

Saját ház.

Ez a „Muki” művész

szájharmonika dobbal. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ara tokkal és egy méssés ajándékkal együtt csak 4 korona

Wagner a „Hangszer Király”

országzerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyék ingyen.

ÓVÁS: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferenc-fürdőbe pocró-csozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirida, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

DEUTSCH SIMON
MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

Hallatlan olcsó árban szállit!

Nemes Károly

épület- és műbútor-asztales
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

**Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba**

berendezéseket. Író-asztales igen jutányosan kaphatók.

Épület munkákra költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmü-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező elfogad

házak, tornyok, kastélyok állandó jókarban tartását

Költségvetéssel ugy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a lezelőnyösebb kamat mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedéseikkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra

A berendezés eladó!

Olcsó árak!

A **Teszler Simon**-féle posztó kereskedésében a következő árak csak e hó végéig lesznek érvényben, ugymint

Egy teljes öltönynek való

- 3 mtr. angol kelme már . . . K 16.—
- 3 < finom angol kelme . . . K 20.—
- 3 > scót kelme már . . . K 24.—
- 3 < valódi angol kamgarn K 28.—
- 3 < valódi angol egész finom kamgarn . . . K 30.—

Egy teljes egész finom

hozzávaló minden lehető színben már K . . . . . 07.—

Fekete egész finom kelmék

nagy választékban. — Ugy szintén női costumoknak való dús választék. — Valamint

télikabát

kelmékben nagy választékban és olcsó árakban kaphatók. Teljes

tisztelettel

Schwarcz Kálmán

Zöldfa-utca 21.

Az üzlethelyiség kiadó.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

**M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ**

különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut.
Telefon 390. Telefon 390.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos árban, ugyszintén kapható naponta kitünő minőségű fagyalt és jegeskávét is. Megrendeléseket házhoz szállítok.

TELEFON 12-67.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

LUKÁCS NÁNDOR

bútor-raktára, műasztalos-, kárpitos- és díszítő-műhelye

Nagyvárad, Rákóczi-ut 8. szám. Széchenyi-szállodával szemben.

Üzlethelyiséget megnagyobbitva

ajánlom saját készítményű

háló-, ebédlő-, uri-szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas-, réz- és hajlitott fa-bútorok rendkívül nagy választékban. ... Pontos kiszolgálás. ... Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.